

МОРБИЛИ

Морбили (дребната шарка) е остро инфекциозно заболяване, което се характеризира с обща интоксикация, възпаление на лигавицата на горните дихателни пътища, характерен макуло-папулозен обрив по кожата.

Заболяването се причинява от РНК-вирус (*Morbillivirus*), принадлежащ към сем. Paramyxoviridae, род Morbillivirus.

Морбили е едно от най-силно заразните заболявания. Поради високия контагиозен индекс (приблизително 95-100%) се нарича “болест на първата среща”.

Инкубационният период е 9-11 дни (рядко 17-21 дни). Наблюдават се три периода в развитието на заболяването: катарален, обривен и реконвалесцентен. Заболяването започва постепенно с повишаване на температурата около и над 38° С, хрема, кашлица, конюнктивит (светобоязън, сълзотечение). Около 3-4 дни след началото на симптомите по лигавицата на устната кухина, в областта на бузите, срещу предкътниците се появяват бели или белезникави петънца върху зачервена основа. Това са т.нар. петна на Филатов-Коплик и са характерна отличителна черта на заболяването. Към 3-5-ия ден от началото на заболяването се появява дребнопетнист макуло-папулозен обрив, който започва от лицето и шията. След 1-2 дни обхваща туловището и крайниците. Завяхването на обрива има същата последователност. След изчезването му по кожата остава кафеникава пигментация. През реконвалесцентния период температурата постепенно се нормализира, обривът изчезва и за 5-6 дни общото състояние се подобрява. Морбили дава чести усложнения: ларингити, трахеити, бронхити, пневмонии, отити, енцефалити и други.

Болният човек е единствен източник на зараза. Той е заразителен 1-2 дни в края на инкубационния период, през целия катарален период и в първите 1-2 дни от началото на обрива, т.е. общо около 8-10 дни. Вирусът се съдържа в лигавицата на дихателните пътища и конюнктивалния секрет. Механизмът на предаване е въздушно-капков. Заразяването може да стане при говор, кашлица, кихане, плач. Процесът на заразяване се улеснява в закрити помещения, транспортни средства, организирани колективи, където се осъществява близък контакт между хората. Имунитетът след преболедуване е пожизнен.

Морбили е инфекциозна болест, срещу която са създадени ефективни ваксини. Единственият сигурен начин за предпазване от заболяването е своевременната имунизация. В България родените след 1992 г. се имунизират с комбинирана ваксина срещу морбили, рубеола и паротит при навършване на 13-месечна възраст. От 2001 г. на реимунизация с тази ваксина подлежат и децата, навършили 12 години. Тези два приема са задължителни в България, съгласно действащия Имунизационен календар на страната. Комбинираната ваксина срещу морбили, рубеола и паротит осигурява високо ниво на защита.